

Hojdačka

pred mojím oblokom
sa hojdá dievčatko.
pokojne vznáša sa a vyletuje
a padá zasnene, svižko
pod rozkvitnutou hruškou.
vzdorovité vetvovie
zovreté vôkol bieloskvúceho tela
a klenúce sa v bzukote.
roj včiel tu poletuje
a činí sa,
usilovnosť sama.
pokojne
vznáša sa dievčatko
nad trávnikom.
ako kyvadlo
vyletuje a klesá
medzi zemou a korunou v kvete.
dievča dvíha a dvíha jar
až do oblohy.
a obloha obracia a spúšťa hojdačku
naspäť k zemi.

Pred domovými dvermi

zavše sa ráno stáva,
keď vyjdem pred domové dvere
a ticho sa na jedno nadýchnutie
zmocňuje okraja mesta,
že skľučujúco obklopí ma cudzota.
nič oproti mne neprichádza,
nič nedopustím prichádzať
po tejto vychodenej dlažbe chodníka.

moja dôvera v svet sa upína
na každé tlačivo vhodené do poštovej schránky,
na pokrkváný papier v odtokovom žľabe,
na povinnosti dbalú zeleň zo slušnosti
vtesnanú do záhonov, kde smie krpatieť.
cudzota, čo mi siaha na krk,
ťahajúca sa popri plote, smerom k múru.
som cudzinec
sám sebe, bezzemok,
dedinský strateneč, ktorého ktosi vyslal,
aby v živote obstál
na rohu domu, pri ktorom močia psy.

Vymieranie gazdov

z generácie na generáciu
vymierali gazdovia v dedine.
hoci na slovo skúpi, hoci nejednotní
títo čudáci a samotári v staromódnych čižmách
- nech už to bolo z chamtivosti, závisti,
pre malicherné spory o medze
či prosto zo samolúbosti, ktorá sa naslepo
meria počtom ťažných koní –
odrazu znova ako v sivom dávnoveku
tvorili spoločenstvo sprisahancov, čo vypaľujú lesy
a zúrodňujú pásy pôdy v húšti lesov a čo sa rozhodli,
že nebudú svoje starousadlícke mená
už ďalej vpisovať do registrov cirkevných matiek.

celá dedina vari zmorená bezhraničnou únavou,
pokiaľ šlo o plodenie? skade a z čoho
postihla odrazu gazdovské dvory, čo sa vždy skladali
z domu, maštale a stajne, táto pustošiaci vysilenosť?
táto vznešená nechut' splodiť potomkov
v manželskej posteli či v sene, ako ich dojiči,
ktorí – ak je pravdivá tá fáma – pójali iba
kravské mlieko rovno z vemena
a ľavou zadnou spravili aj osem deciek
prekypujúcich silou a zdravím.
iste jestvuje taká impotencia,
čo ako epidémia zabúcha na každé gazdovské vráta.

poslední synovia padli vo vojne
a ten, čo horko-ťažko prežil Stalingrad,
sa šuchce o dvoch paliciach, jeho sestra,
ktorá sa mu stará o domácnosť,
týždeň čo týždeň drhne prázdnu maštal'.

Priveľmi krásne, aby to bola pravda*pre Norberta Oellersa*

tróny mocných
sú postavené na poézii –
priveľmi krásne, Ranke, aby to bola
pravda, pochod
k pochopeniu je veľmi dlhý,
vyhliadky primalé,
milý Leopold Ranke, ako rád
by som vás nazval mienkotvorcom,
vyhlásil za svätého alebo
videl vás aspoň obklopeného
vôňou svätosti,
takto však – neviem, neviem,
pretože to viem priveľmi presne,
márna lásky snaha, tá veta,
ktorú ste napísali tak mocne a isto,
priveľmi isto, vaša nemčina
príkladnosť sama, spoľahlivá
do posledného písmenka, ako
meissenská bystruška
alebo nossenská babôčka admirál,
milovníci motýľov, majte sa na pozore
pred týmto pestrofarebným admirálom,
krásny a pravdivý je oblúk,
aký na pokraji bankrotu kreslí
textilný priemysel, čo stavil na
nevieryhodnú vetchosť.

Norbert Oellers – profesor emeritus novších dejín nemeckej literatúry na Univerzite v Bonne. Editor Schillerových zbraných spisov, tzv. Schiller-Nationalausgabe.

Leopold von Ranke (1795–1886), nemecký historik, všeobecne pokladaný za otca modernej objektívnej historiografie.

Pohľadnica z Kunštátu, rozmazaná dažďom*Ludvíkovi Kunderovi a Janovi Skácelovi*

básnikov náhrobný kameň
 vrástol celý-celučký do mlčania.
 pokojná zádumčivosť sa znášala
 na preliačiny kopcovitej zeme,
 čakanka znova vykvitala
 z belasej básne poľnej cesty,
 z Rolínkovho štátotvorcu,
 vysekaného rovno do skaly,
 ostali iba kamenné nohy,
 z ktorých vyrastali metličky paprade,
 domkári zhrabali seno na kôpky,
 len čo sa obloha hrozivo zatiahla,
 súmrak si plietol zo slov
 prútený kôš vrchovato plný otavy,
 tej d'ateľiny našich želaní,
 nočný dažď
 začierňoval húštie planých sliviek,
 boli sme v bezpečí
 a vôkol domu povieval vietor,
 ktorému jeden z nás dal meno Jaromír.

„**básnikov náhrobný kameň**“ – básnik František Halas (1901-1949) je pochovaný v Kunštáte. V Kunštáte žije moravský básnik, dramatik a prekladateľ Ludvík Kundera (nar. 1920).

Stanislav Rolínek (1902-1931), moravský sochár. Vysekal v Rudke pri Kunštáte do skaly 14-metrovú sochu štátotvorcu T.G. Masaryka, ktorú nacisti v r. 1942 zničili – zostali iba čižmy. Rolínek vytvoril tiež veľké sochy blanických rytierov, ako aj viaceré zvieratá. (W. Kirsten spojil v origináli /bol údajne málo informovaný o práci St. Rolínka/ predstavu sôch blanických rytierov s mečmi s predstavou sochy prezidenta TGM, resp. jeho čižiem.)

„**meno Jaromír**“ – je narážka na zbierku básní Jana Skácela *Vítr jménem Jaromír* (1966)

Cesta po Morave

vločky, akoby naberané, poletujú
ponad Drahanskou vrchovinou –
sú z *tichej ovečky* tou ošklbanou vlnou.

večná tma partizánskych lesov
prikrytá zdrapmi bielej plachty: opona –
kto skočil pre tých troch do ohňa?

poľné kaplnky, vybielené vápnom,
ti ruku podávajú z vrškov všetkých polí –
pochôdzkari a iní strážcovia by v nich šťastní boli.

dom Vladimíra Vaška, strecha nakrivo,
na hrubo pospájaných kameňoch si sedí –
démona pomsty tu vzýval z hlbín biedy.

Rabbi Löw kedysi prišiel z Holešova,
meno Jelínek malo v slivovici znieť –
osemnásť z tristo židov vrátilo sa späť.

vločky, akoby naberané, poletujú
ponad Drahanskou vrchovinou –
sú z *tichej ovečky* tou ošklbanou vlnou.

Vladimír Vašek – básnik známy pod pseudonymom Petr Bezruč.

Jelínkovci (Jakob, Zikmund, Rudolf) zveľadili od 80. rokov 19. storočia až po príchod komunistov v r. 1948 výrobu tradičnej moravskej slivovice vo Vizoviciach a v ich okolí.

„**tichá ovečka**“ – hoci *stilles Lamm* navodzuje predstavu *tichého Baránka* či *Baránka Božieho*, v skutočnosti je to narážka na Nezvalovu „ovečku tichou“.

Diktum (čiže tvrdenie)

keď krása, krása jednoduchých
slov zasvieti, akoby kráčali
nahé v ostrom dennom svetle, mykne sa
nevdojak starý prízrak ražnej duše,
na dlhých rozstrapkaných vláknach, ach, nutkavá
túžba spomínať, ty zelené drevo života, obláčik prachu
z vlny a postrihanej lúky, divoko posplietaný, pozliepaný,
obrazy hrôzy sfalšované notorickými falšovateľmi
dejín, správy o krutých tatároch, vlastnoručne
doručené až do domu, a nakoniec
lietajúce tvory, mladé, pokiaľ sa týka rokov,
strmhlavý let v smrteľnej úzkosti, ó, aké diktum,
pohrdanie smrťou, jedno barbarstvo postavené
proti druhému.

Poézia

keď smrť, keď hrob,
nás sa to netýka,
veď čo to je: poézia,
odovzdanosť slovu,
oheň, čo planie v slovách,
osteň, čo boľavo sa zabodáva,
kdekoľvek naslepo trafi.
žiaľ všetkých vecí, hoci
nemajú žiadnu tvár,
z ktorej dalo by sa čítať, vecí,
čo sú však mŕtve a ďalej žijú,
ako šílené začínajú žiť, v každom
riadku sa odnášajú preč, v každom
vlákne vibrujú a vedia, čo značí
trudnomyseľne mlčať, navždy
mlčať, keď smrť, keď hrob,
primladí zomierajú básnici
v Poľsku.